

# מוזמרת הארץ

(טיול בתערוכה הפרגונית)

לא להנם אומרים: דבר ב ק ר את התערוכה. כל תערוכה נתנה לבקור וגם ל ב ק ו ר ת, כי לשם כך נוצרה.

ואעפ"כ כשאנו נכנסים אל התערוכה הפרגונית, הרי הרגש הראשון התוקף אותנו הוא רגש של הנאה: יש איזה דבר! אותו החנוך העברי בארץ הנלחם עדיין לא על קיומו בלבד, אלא אפילו על זכות הקיום שלו — הראה בחוש שהוא חי ועומת: הרי הוא עושה פרי ופרחים...

הרבה פרחים והרבה פירות! אין לדייק במושגים לפי המוכן המודיעי-הצמחאי, כי בפרי הרוח הפרי הוא פרח יפה והיופי הוא פרי עמל רב, וזה אתה רואה כאן. עבודות התלמידים עומדות ומעידות שפה השקיעו עובדים חרוצים דברים שהם יסוד עולם: סדרה טעם וידיעות.

את הסדר אתה מוצא על כל צערי אפילו — בגן הילדים שכאחת המושבות הגשמות מני רגלי הרי בחור אחד בן ארבע

או בהלכה אחת בת ארבע, כותבים" או "עושים איזה דבר" משל ניר או של סופר סאות קטנות, כמה סדר, כמה נקיון העבודה, כמה שטח אפשר למצוא בזה, דבר כזה אינו נעשה באפס ידי רוח הילד הוא פרא ואי-מסודר, ואלמלא הוד הרבה המחנכת והמסדרת היה עלה שמיר ושית, עכשיו עלה פרח.

ובוצין בוצין טקטפייהו ידיע, ילד מסודר יהיה לאיש מסודר, וכמה שמשקיעים בגני הילדים יביא הרווח תמיד כפלי כפלים, ויש אך להצטער על שהתחילה מחלקת החנוך בשנים האחרונות לזולז במקצוע גני הילדים ולמעט את דמותם.

מוכן, שמה שהוא סדר לנבי קטנים אינו מספיק לנבי גדולים, אם תלמיד ביה"ס העממי כותב כתיבה נאה במחברת נסיה או עושה שרטוט נקי ומסודר, הרי זה יפה. אבל אם בחורים בני שש עשרה ושבע עשרה מתהדרים בדברים כאלה (למשל השרטוטים בהמון של ביה"ס הריאלי בחיפה) הרי זה פגועות. פה שהיא "חכמה" בפני שפן אינה חכמה כפי גדול, את זה צריכים היו לדעת, אבל בא היופי וחוזר ומרוממים את

הרוח, יופי שלנו, זוהר שלנו, הרי הבחורים מציירים, הרי הכנות עובדות בשלל צבעי רקמה תאווה לעינים! הביטו נא על מעשי הפעוטות כננים שלהם! ל"בחור" אחד בו שש בזכרון משה יש השגה לצייר שדה ירוק ופרחים ועדר מפליא עין, ל"בחור" שני בו אותו הגיל, במחנה יהודת" יש השגה לצייר אניה על הים (הוא כבר היה ביפן...), "בחור" אחרת בת חמש מציירת שדה פרחים נהדר וכאלה וכאלה, המון רבה, ומי עוד יבא לדבר על שאר החבריא מבתי הספר העממיים, שביחוד מצטיינים בזה הירור שלמיים (ציור) והיפואים (גורה בניר), ציורי הפנינים של ת"ת לבנות בירושלם אין להם להתבייש אפילו בפני קהל של ארצות המערב, תרכובת הדברים ותרכובת הצבעים מעידים על פרחי כשרון המבצבצים ועולים על שדה הטרשים שלנו.

והרבה הרבה פרחי כשרון מציצים אלינו בעין חבה בעד החלונות של בתה"ס התי-כונים, המון עבודות בציור ובמלאכת יד לבנות: ציורי פנים, ציורים מן החיים, פתיו ובנינים, תמונות גדולי ישראל וגדולי המדי גוגים שבעולם (כמוכז: העתקות), העתקות

מפסלים עתיקים, כלים שונים, צורות בהמה וחיה ועוף, עצים, פרחים, פירות, איילוסטרציות לכה"ק וספרי הילדים (בת"ס העממיים), צללניות (סילווטות), ציורי קיר (טפיטות), קישוטים וכו' וכו', וכל זה בצבע, בעפרון, בדיו וכו'. ונחשו נא, מי המוסד המצטיין בכל אלה? בית המדרש למורים בירושלם ותל-האביבית יש להן מה להגיד, הראשונה כציורים הפשיים, והשניה בקישוטים, אבל נכרת קצת רשלנות בהכנת החומר.

עצלניות לא היו הירים הרכות של בנותינו, מה שהחסירו בציור השלימו במלאכת-יד — ובעורף גדול, לא לבד, עבודות נשים" במובן הרגיל, בתפירה וברקמה מכל הסוגים, אלא אפילו עבודות הנכנסות בגדר האומנות: ציורים שלמים שהתרגלות פשוטה בעבודה לא תספיק להם אלא שרורשים גם שאר רוח, למעלה מכל תהלה הן העבודות בקרטון של תלמידות ביה"ס למורות ולננות ביפו (המורה: המסודר ליד-סיפנים). וישנה פנה צנועה בבנין התערוכה

(ההדרים יג—טו), שדוקא שם מונחת נקודת הכובד של כל ההנדב בא"י: תודת הנוחה שבה מתיצבים לפני הקהל: הנמנסיות בירושלם ובתל-אביב, ביה"ס הריאלי ובית המדרש למורות ולננות ביפו, כל אחר-מצ"טיון באיזה דבר — הנמנסיה ירושלים — הנדסה וניאוגרפיה, הנמנסיה תל-אביב — למודי הטבע ופיסיקה, ביה"ס הריאלי — טבע (ביחוד סומטולוגיה) וניאוגרפיה, ביה"ס למורים העברי — ניאוגרפיה, ביח"ס למורים, מזרחי" — עברית ותלמוד, מעידים על כל אלה עבודות שבכתב של התלמידים, המפות, מכשירי הפיסיקה וההנדסה שעשו התלמידים.

רושם עגום עושה דבר אחד: שהשפה העברית לא אצל כלם עומדת על הנוכה הדרוש, וביחוד מצטיין סח בשליח — ביה"ס הריאלי בחיפה, אותו ביה"ס הצעקני והתבעני לא שלח אלא חבור אחד עברי של תלמיד מן הכתה החמישית (בעוד שבת"ס אחרים שלחו חבורים לעשרות!) וחבור זה מלא שגיאות טרסון ואפילו אורתגרפיות, כגון: פלישתים, עשקלון, סמיכה (שמי"ח), אנכניה (ענכניה) שתלנני

(הסתכלנו) וכדומה, או למשל: בנוהג שב ששנו ספרנו, עגלת טעונה באה לי קדוש? ו ב ר כ ו ש י נ ו, אין מאושרים פאת-משמש עכשיו, וכדומה, מדוע לא בדקו מספר התערוכה את הסירכא הירועה הזאת, קודם שהציגו לראוה בפומבי? עוד יש להתפלא על עסקני התערוכה: לאיזו צורך הציגו בחלק של מלאכת יד התלבות (נגרות, נסירה וכו') את עבודות חניכי בית המלאכה "שעל יד ביה"ס הריאלי — נא וראו איד סמוך לעבודות תלמידי ביה"ס שונים, סלים הריאלי, חניכי בית המלאכה הנ"ל הם מלאכת רקמה שוליי דנגרא, צעידים מן השוק או תלמידים שונים, וכדומה לשעבר שבחרו את הנגרות בתור מקצוע עובדים צנועים זה זמן רב, הלא יכול יכלו להציג עבודות שאצל כל העם יפחת יותר מן הקואופרטיב, כרמל", בחיפה, רחים מסכנים ואם עבודת החניכים טובה ושל התלמידים ריהם (תנ"ך) גרועה — הבוא נכוא לננוב באופן כזה את המקרא ביאל דעת הבריות? העור".

אבל אין על כזה יכול להעיב על זוהר השמחה הפנימית והכללית, המתעוררת בכל מראה כל הדברים הטובים והיפים באמת שחכינו לנו כנינו ובנותינו החביבים, מורינו ויקרים וחרוצים ועסקני המרכז שבחי



גדונו כדי לעשות מנכית (רדיוו בלע"ז) של מליונים לטובת קרן-היסוד, בלשון עברית פשוטה ז"א בשביל החלוצים ואפילו — בינינו לבין עצמנו! — קרן-הגאולה שנאספה מפרוטות העניים בירושלם ג"כ נתנה ברובה לבית-העולים ביפו ולמחצבת הפועלים בירושלם... ואפילו "האופירה" שלנו אינה אלא בשבילם, ועתידים הפועלים שלנו לתפיש את המקומות הראשונים בהנם, כמובן, והי בורגנים יהביצו אל התיאטרון ויכבדו את תדהר וישירו את האינטרנציונלה בעברית דוקא, ובכלל, איני מבין מה כל החפז הזה? לו הייתי אני אחד מהמנהיגים שלהם, הייתי אומר לחבריא שלי: חכו, ילדים, עד שיבואו תחלה הבורגנים מפולניה ומרד מניה וגם מאמריקה, יבנו להם היכלים ואר מונות בת"א ובהרר-הכרמל, אדרבה! יבאו קדם ויקימו להם בתי-הרשת ביפו ובירושלם ואח"כ נבוא ונקח הכל מהם ומהפכה עכשיו מאי עבדתה? ....

חבל! .. ומשנכנס אייר מרבין לבקר בגן-העיר המחודש שלנו, זריון ומסדימין בלילות זוכין לראות את הדלקת ה' שמעון לא בל"ג בעמר אלא מראש-חדש, אור הגנוז ממש ונהוראד מעליא מפנסי החשכל, כענו אשר בקשת, ואפילו אם לקו קצת המאורות ואור וחשך משמשין בערבוביא הרי זה יפה לרקודיו... ומי שהוא בן-אדם אוכל בסוכות שהוקצעו עם פרכת בבחינת רואה ואינו נראה, זאינו מתאבק חלילה בעפר רגליהם של תלמידיו הבמים ומכוניות מעוברי דרכים, וכל מי שבא אל הגן ולא אמר שלשה דברים אלה: גלידה, בירה ולימונדה ואפילו שאר-דרכות לא יצא ידי חובתו.

עו מות

ולכא מידא דלא רמיזא באוריתא: יעקב אבינו רצה להשיג את הבכורה מאחיו עשו, מה עשה? — הלך והבין לו נזיד ערשים ואחינו הפועלים מלעיטים אותנו ב"ה מן "האדם האדום הזה" על הקירות בבתים ובחוצות ועל הזינו וכובעינו והכתלים, כדי להשיג את הבכורה שיש לנו כבר בידם? מילא, המופסים—פרנסתם בכדי, כי מה לא יעשה אדם בשביל פרנסה בזמננו? — עושים רעש, מהומות, תהלוכות ומתן שכרם בצדס ממצרים אבל "פערוויזי מאי" זה שהורתו ולידתו בקדושתו של טרוצקי למה לנו בא"י? הא?

ולסוף מעשה נאח ואופיי שחיה בשבוע

ומזוהר את הכריות על הרבור העברי, וכי ששואלים אותו החלוצים מפני מה הוא חובש שני כובעים לראשו הוא עונה: אחד בשבילי ואחד בשבילכם... יודע אנכי רבותי, כי כל אלה הם "מילי רבורגנותא" וכמעט שהם "לריעותא". העיקר עתה, תורת כל התורות ותמצית כל החכמות והמדעים — תורת מרכס ובורוכוב, זוהי "תורת לוקש" שבדורנו, ואם אינך "בר הכי" אם לא קנית את "הקונטרס" מבן-נתן, למשל, הרי אתה בורגני פשוט ומתחייב כנפשיך ד"ל... והאמת אניד לכם, תלמידי החביבים— המכסה אני מכם? — כי בשעה שעברתי ושוטטתי כדרכי, בימים האלה בחוצות ירו שלם וראיתי את הכתלים האדומים ושמעתי את כל הנאומים הנלהכים בראינע ציון וקלבר ל"מהפכה" ולחרמות ר"ל כנגד הבורגנים ימ"ש וביחוד לאחר שקראתי את כרוזי פ"צ למהפכה שלמה, חשבתי בלבי: בנוהג שבעולם, הפועלים והשתפנים מחוללים מה פכות כנגד הבורגנים המנצלים אותם, כדי להוציא את השלטון והעו מידם וליטל את הכח והממשלה בידם, ואלם כאן בא"י הרי הכל ב"ה ביד הפועלים והחלוצים: הקרקע שלהם, כל התקציבים בשבילם ואפילו המני שלה במלוניוז היא בידי הדיקטטור יוסוליני שפרינצק ו"רמו" מקדונלד "מאחדות-העבודה" ולא עוד אלא שהפועלים שלנו הם כנראה, בבחינת צדיקים גמורים ומלאכתם נעשית ע"י הבורגנים: אוסישקין מצד אחד יצא למזרח בשביל הקרן-הקיסמת, בשביל מי? — בשביל הפועלים! ואחיו הגדול במערב מכתת את רגליו בארץ הדולרים ומנחר את

האדומות של ה"נוער הליבור" (נוער-עובד קרי, אלא שבזמננו מתחלפות האותיות אצלנו ר"ל). והבינותי מיד כי כל זה לא מפחד יצחק אלא משנאת ישמעאל, ו"הראד" שזן למאי" הידוע ביפו יוכיח!... חסרים היו רק עוד המכונות המשוורנית של נורסקליף ומגדל פורה באויר, בכל אופן בטוח אני שעפו מברקים לדיילי-מיייל או למורנינג-פוסט בלונדרה כי כל ירושלם היתה מלאה שוטרים כדי לשמר על ה"בולשבויקים" בבית-הלאומי וכ"ז הכל עבר בשלום... ותלמידי שנתפש לא-עליכם לסטרא-אחרא ר"ל מספר לי מעשה נאה בשוטר אחד משלנו שסבב בערב "יום-טוב", כלומר ביום הרביעי אחה"צ, בכל הרחובות וקרע מעל הכתלים את כל המודעות האדומות של "אחדות-העבודה", שהכריזו באותיות-זהב על הנשף שלהם, תמהו האנשים על זה וטענו כנגדו, לאחר שהנשף הורשה מטעם הרשות, וענה השוטר כי קבל פקודה מהקצין היהודי... לסוף נתברר כי אמנם צוה לו להחרים את המודעות הנדבקות בלילה ע"י המופסים, והשב השוטר בלבו: למה לי להכות עד הלילה, יכול מבעוד יום? תדהר-לזכור: בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שהמופסים עומדים בלילות ומדביקים בצנעה פרסקלי-מציות אסורות ובלא הורמנאיד-מלכותא... עורני עומד ותוחה והנה עבר לפני בחור בגלוי-ראש, בהתנלות הלב ובלא "דני-מלוח" (עניכה בלע"ז) לצוארוננו הרחב והפתוח לרוחה ועל חולצתו השחורה תקועים ארבעה סרטים אדומים לכבוד היום, ונוכרתי אז כיחודי הפרסי הזקן הסובב ברחובות ירושלם

ה": שכל מטרתם ורק לעזר לממשלה נו לדעת, שמכאן קוימא וחבריו — משלה, ולא תהיי... וכידוע, ל"דיבי" "זוקים" שם אל גיל יכריע המשקל, פעם כן זים ובאים "התרגם" ויא לי

ראנדל זכ ס' זכר

כלי... כ"ז שהד אפילו כלום! וכדומי אר... פו לפני זים... אלה... זווינים סדו... אשאלתי יק... וא... לא סוד כל החרדה מחלמידי